

Waarom dit bericht?

Op 14 januari 2016 herdenken we de watersnoodramp die Waterland, Purmerend, de oostkant van de Zaanstreek en bijna de complete Anna Paulownapolder 100 jaar geleden trof. Hoewel onze dijken sindsdien zijn versterkt, kan dit nog steeds gebeuren. Hoe hoog en hoe snel komt het water dan bij jou in de buurt? En ben je voorbereid?

Omgeving Hervormde Kerk, Zuiderwoude
ongeveer 1 m water bij een overstroming

Kleine kans, immense gevolgen

De kans dat er een dijk doorbreekt in Noord-Holland is klein, maar de gevolgen zijn extreem groot. Daarom is het goed om er eens over na te denken.

Want bij een overstroming is er geen elektriciteit, kraanwater en gas. De verwarming, internet en telefoons werken niet meer. Al met 20 cm water op de weg, kun je niet meer zien waar je loopt of rijdt. Wat doe je dan? Ga je weg, of blijf je? Die keuze hangt af van tijd en mogelijkheid om weg te komen. Bij een dreigende overstroming informeert de overheid je.

Wat doen wij?

90% van Noord-Holland ligt onder de zeespiegel. Alleen door dijken, sloten en gemalen blijft het hier bewoonbaar. Het werk van het hoogheemraadschap is daarom van belang voor alle inwoners. Meer weten? Volg ons op twitter @waterschapHHNK of kijk eens op onze website hhnk.nl voor projecten bij jou in de buurt.

← *scheur af en bewaar!*

Activiteiten

Bezoek één van onze activiteiten over veilig, schoon en voldoende water in Noord-Holland.

- Op 13 januari is er een spectaculaire verbranding van de 16 kunstwerken 'waterwolven' die staan voor de strijd tegen het water. Ze zijn gemaakt door basisschoolleerlingen en worden op diverse plaatsen langs het Markermeer verbrand.
- Experience Volendam, met een 3D-filmpje waarin je de watersnood van 1916 beleeft.
- Ervaar de gevolgen van een overstroming in de watersnoodstraat in het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen, open vanaf 26 maart.

Alle activiteiten rond 100 jaar watersnood vind je op waterkustland.nl

Deze campagne wordt ondersteund door:

Veiligheidsregio
Zaanstreek - Waterland

Gemeente WATERLAND

als ons water stijgt

Wat kun jij doen?

Hoe hoog komt het water bij een overstroming in jouw buurt? Op onze website veilig schoonvoldoende.nl kun je dit zien door je postcode in te vullen. Ook staan er filmpjes die tonen waar en hoe snel het water zich verspreidt over het land. Bij een overstroming adviseert de overheid je om te blijven of te vertrekken. Zorg daarom altijd voor een radio op batterijen en stem die af op de rampenzender.

Meer tips

- Bescherm je huis: zet zoveel mogelijk spullen hoog in je huis, sluit ramen en ventilatieroosters.
- Zorg dat afvoeren van toiletten, wastafels en waterputjes dicht zijn, bijvoorbeeld met een zandzak. Zo voorkom je dat er rioolwater je huis in loopt.
- Met een noodpakket ben je goed voorbereid op noodsituaties. De meeste spullen heb je waarschijnlijk al in huis. Wat je nodig hebt en meer tips, vind je ook op veilig schoonvoldoende.nl

Watersnoodramp

De watersnoodramp van 1916 in Noord-Holland

100 jaar geleden, in de nacht van 13 op 14 januari 1916, braken de dijken rond de toenmalige Zuiderzee. Huizen spoelden weg, veel vee verdronk. Er vielen 19 doden, waarvan 16 op het toenmalige eiland Marken. De ramp had veel impact. Daarom startte in 1920 de bouw van de Zuiderzeewerken, waaronder de Afsluitdijk.

Volendam (collectie Zuiderzeemuseum Enkhuizen).

Waterland

Waterland: 17 slachtoffers

In de stormnacht kwam het water op Marken hoger dan ooit tevoren. Tientallen huizen spoelden weg en 16 mensen verdronken. Voor Waterland zelf begon de ellende nadat de Katwouder en Waterlandse Zeedijk het hadden begeven. In en om de kerk van Broek in Waterland dreven de boeren honderden koeien samen. Ook de grote kerk van Monnickendam werd als stal ingericht. Tijdens reddingswerk in de Broekermeer viel op de 14e januari nog een slachtoffer, een soldaat.

Doorbraak Katwoude.

Duizenden Waterlanders vluchtten naar Amsterdam. Begin mei kon men weer naar huis. Pas op 10 juli was het laatste poldertje, de Belmermeer, droog. De schade was enorm.

Bezoek koningin Wilhelmina aan Marken.

Een ooggetuige vertelt

‘Voorbijvarend zag ik de koeien-lijken’

De Rotterdamse journalist Van der Staal maakte op 18 januari een vaartocht door het overstroomde Waterland naar Monnickendam. Bij Broek in Waterland zag hij in de stal verdronken koeien, ‘de buiken opgezwollen, de poten omhoog, de ogen akelig wit verglaasd’.

In de buurt van de grote dijkdoorbraken ten zuiden van Monnickendam was het helemaal verschrikkelijk. Daar dreven schapen, varkens en kippen ‘bij hopen’ in het grauwe zeewater. Waterland was altijd zo mooi. Met de nadruk op wàs. Nu vormde het een grote waterwoestijn...

Nu leeft er niemand meer die de overstroming bewust heeft meegemaakt. Maar gelukkig hebben velen hun herinneringen in brieven, dagboeken en reisverslagen vastgelegd.

